

Toelichting op de wijzigingen in de tweede herziening Omgevingsverordening Noord – Holland 2022 (ontwerp)

De Omgevingsverordening Noord – Holland 2022 (OV NH2022) vertaalt provinciaal beleid in regelgeving. De OV NH2022 is door Provinciale Staten vastgesteld op 23 mei 2022 en treedt in werking op 1 januari 2024, tegelijkertijd met de Omgevingswet. De Provincie Noord-Holland past de inhoud van de artikelen en bijbehorende toelichtingen van de OV NH2022 aan door middel van een cyclisch, herkenbaar en voorspelbaar proces. Wij wijzigen de Omgevingsverordening elk jaar, voor zover nodig, gericht op in werking treden op 1 januari van het daaropvolgende jaar. Dit is de tweede keer dat de OV NH2022 wordt aangepast.

De Tweede herziening bevat wijzigingen op verschillende onderwerpen, namelijk:

- Vaarwegen (toedeling vaarwegbeheer)
- Faunabeheer (vrijstelling directe schadebestrijding)
- Water (verboden activiteiten in grondwaterbeschermingsgebieden, boorputten)
- Open bodemenergiesystemen (informatieplicht)
- Landelijk gebied (kleinschalige ontwikkelingen, tweede burgerwoningen, stolpboerderijen, algemene toelichting werkingsgebied landelijk gebied)
- Duurzame energie en energie-infrastructuur (locatieafweging en ruimtelijke inpassing elektriciteitsstations, vervanging windturbines)
- Natuur (verblijfsrecreatie in Natuurnetwerk Nederland of natuurverbindingen)
- Erfgoederen van uitzonderlijke universele waarde (gebiedsanalyses kernkwaliteiten Hollandse Waterlinies)
- Datacenters (Aanscherping doorwerking en uitvoeringstermijn)

Het betreft de volgende soort wijzigingen:

- Wijzigingen die aanscherpingen en verduidelijkingen van bestaand beleid in de OV NH2022 verankeren;
- Technische of tekstuele wijzigingen;
- Wijzigingen die zijn ingegeven door de praktijk;
- Wijzigingen die zijn verzocht door externe partijen.

Deze herziening heeft betrekking op de artikelen van de OV NH2022 en de bijbehorende toelichtingen. De wijziging hiervan is een bevoegdheid van Provinciale Staten. Dit geldt eveneens voor de vaststelling van nieuwe bijlagen. Deze herziening omvat ook een aantal wijzigingen in de bijlagen en de werkingsgebieden, die in verband staan met voornoemde wijzigingen. Deze wijzigingen in bijlagen en werkingsgebieden worden vastgesteld door Gedeputeerde Staten.

Hieronder wordt per onderwerp toegelicht wat de wijzigingen zijn, inclusief de aanleiding en afstemming met belanghebbenden. Hiermee wordt voldaan aan de motiveringsplicht participatie bij de Omgevingsverordening (zie artikel 10.3b van het Omgevingsbesluit).

Vaarwegen

Toedeling vaarwegbeheer (artikel 2.4)

In artikel 2.4 komt lid 6 te vervallen. Deze wijziging is verzocht door het Plassenschap Loosdrecht en is afgestemd met de gemeente Wijdmeren. Per 1 januari 2023 zijn alle regelgevende bevoegdheden van het Plassenschap komen te vervallen. Deze zijn overgegaan naar de gemeente Wijdmeren, waaronder ook het vaarwegbeheer en het nautisch beheer.

Deze wijziging omvat ook een wijziging in het werkingsgebied. Het werkingsgebied 'Vaarwegbeheer - beheer Plassenschap Loosdrecht' vervalt. Dit gebied wordt toegevoegd aan het werkingsgebied 'Vaarwegbeheer - beheer gemeente'. Deze wijziging is zichtbaar in de volgende viewers:

<https://geoapps.noord-holland.nl/kaartenportaal/apps/webappviewer/index.html?id=4d880ceef60a430e91835c071ae91cbd>

<https://Noord-holland.tercera-go.nl/MapView/Default.aspx?id=NLIMRO9927PHPOVPS230511-ON01>

Faunabeheer

Vrijstelling directe schadebestrijding (artikel 4.8)

Deze wijziging betreft een technische correctie. In lid 7 ontbrak de verwijzing naar het reeds bestaande werkingsgebied.

Water

Verboden activiteiten in grondwaterbeschermingsgebieden (artikel 4.44 en bijlage 3b)

Ter verbetering van de duidelijkheid en gebruiksvriendelijkheid zijn de verboden activiteiten verplaatst van bijlage 3b naar de tekst van het artikel. Daarnaast zijn een aantal tekstuele wijzigingen aangebracht ter verbetering van de leesbaarheid.

Omgevingsvergunningplichtige activiteit – boorputten (artikel 4.45)

Deze wijziging betreft een verruiming van lid 2 onder a. Het betreft hier namelijk niet alleen de boorputten voor controle maar ook de productieputten. Bescherming van

drinkwaterwinning is immers het oogmerk van afdeling 4.4. De wijzigingen zijn afgestemd met PWN Waterleidingbedrijf Noord-Holland.

Open bodemenergiesystemen

Informatieplicht (Artikel 4.114 met toelichting + toelichting op 4.114a)

De verplichting in dit artikel wijzigt van een aanvullende meldingsplicht naar een informatieplicht voor het aanleggen en gebruiken van open bodemenergiesystemen. Deze wijziging is praktisch van aard. De wijziging van een meldingsplicht naar een informatieplicht is ingegeven doordat we een aansluitpunt missen op het meldformulier in het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). De Omgevingsdiensten kunnen de benodigde gegevens alleen ontvangen als wij een informatieplicht instellen.

Landelijk gebied

Kleinschalige ontwikkelingen (artikel 6.14)

Bij het toestaan van kleinschalige ontwikkelingen op locaties waar al sprake is van een stedelijke functie, werkt het vereiste dat het bebouwd oppervlak niet mag toenemen belemmerend en gaat soms zelfs ten koste van mogelijkheden de ruimtelijke kwaliteit te verbeteren. Met deze wijziging wordt eenmalig een beperkte extra hoeveelheid extra bebouwing toegestaan. Het is aan het gemeentebestuur om te beoordelen of deze extra bebouwing wenselijk is gelet op de lokale omstandigheden en deze niet leidt tot een onevenredige aantasting van de omgevingskwaliteit. Paragraaf 6.2.6, ruimtelijke inpassing in het landelijk gebied, is van overeenkomstige toepassing. Het maximum van 500 m² is gebaseerd op de jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak, die deze omvang aanmerkt als bovengrens voor een kleinschalige ontwikkeling.

Tweede burgerwoning in het landelijk gebied (artikel 6.18 lid 2 (MRA landelijk gebied) en artikel 6.19 lid 2 (Noord-Holland Noord landelijk gebied))

In beide artikelen wordt in lid 2 onder e '1500 m²' gewijzigd in '1000 m²'. Deze artikelen bevatten een mogelijkheid voor het toestaan van een tweede burgerwoning bij de herontwikkeling van een locatie met een bestaande stedelijke functie, indien meer dan 1.500 m² grondoppervlakte aan rechtmatig aanwezige bedrijfsbebouwing op de betreffende locatie wordt gesloopt. De regeling voor het omvormen van voormalige agrarische bedrijven naar woningen bevat een vergelijkbare bepaling, maar dan met een oppervlak van 1000 m² van te slopen bebouwing. Met deze wijziging worden de oppervlaktes aan te slopen bebouwing gelijkgetrokken.

Stolpboerderijen in het landelijk gebied (artikel 6.70 NIEUW lid 3 en bijbehorende toelichting)

In het artikel over de ruimtelijke kwaliteitseis ingeval van een nieuwe ruimtelijke ontwikkeling in het landelijk gebied wordt een nieuw lid toegevoegd m.b.t. de Noord-Hollandse waarderingskaart voor stolpboerderijen. Gemeenten dienen deze waarderingskaart te betrekken bij hun keuze of er sprake is van een karakteristiek boerderijcomplex. Betrekken bij betekent dat aan de waarderingskaart aandacht moet worden besteed, maar dat dit document geen bijzondere of verzwaarde status hoeft te krijgen in de belangenafweging. De term karakteristiek staat voor het beginsel dat alle stolpen en hun bijgebouwen in de ordes 1, 2 en 3 behoudenswaardig zijn. De ordes 1, 2 en 3 bevatten stolpen en hun bijgebouwen die zijn gebouwd tot 1966, het eind van de Wederopbouwperiode. De wijziging volgt op het GS besluit van 24 januari 2023, 1327641-1959451, waarin is besloten de waarderingskaart als inspiratiedocument vast te stellen en aan alle stolpen en hun bijgebouwen, gebouwd tot 1966, de status karakteristiek te verlenen. De wijziging is tot stand gekomen op basis van het Adviesrapport behoud stolpen (TAUW december 2022) dat in opdracht van de provincie alle stolpengemeenten in Noord-Holland heeft gesondeerd, met als doel het behoud van stolpboerderijen door middel van nieuw gebruik.

Werkingsgebied landelijk gebied (algemene toelichting)

Er zijn een aantal verduidelijkingen toegevoegd aan de toelichting op het werkingsgebied landelijk gebied.

Duurzame energie en energie-infrastructuur

Locatieafweging en ruimtelijke inpassing elektriciteitsstations (NIEUW subparagraaf 6.2.3.3, artikel 6.40a en 6.40b met toelichting + NIEUW artikel 6.1b en artikel 6.2b in bijlage 11 met toelichting + NIEUW artikel 6.5.a in het Delegatiebesluit)

Deze wijziging betreft een nieuw artikel over de ruimtelijke inpassing van elektriciteitsstations. Er komen in de komende jaren in de provincie minimaal 29 nieuwe transformatorstations en nog 45 bestaande moeten worden uitgebreid om o.a. de energietransitie, de woningbouw, de economie en elektrische mobiliteit te faciliteren. Vaak eindigen stations in het landelijk gebied. Het is belangrijk dat die stations goed zijn ingepast in het landschap. Op 11 april 2023 hebben Gedeputeerde Staten de Ruimtelijke handreiking voor elektriciteitsstations vastgesteld. De handreiking is gebaseerd op een ontwerpend onderzoek van bureaus Bright en Urban Synergy. Het onderzoek is uitgevoerd in overleg met de provincie, TenneT en Liander. De resultaten zijn gedeeld met gemeenten. De Ruimtelijke handreiking voor elektriciteitsstations biedt gemeenten handvatten voor een zorgvuldig inpassing van de stations in het landschap, rekening houdend met de lokale kenmerken van de ensembles en structuren uit de Leidraad Landschap en Cultuurhistorie.

Vervanging windturbines (toelichting op artikel 6.38)

Deze wijziging betreft een tekstuele correctie van de toelichting op het begrip rotordiameter. Deze beschreef abusievelijk de straal in plaats van de diameter. Dit scheelt een factor 2.

Natuur

Verblijfsrecreatie in Natuurnetwerk Nederland of natuurverbindingen (artikel 6.54b NIEUW lid 1 met toelichting)

Deze wijziging betreft het toevoegen van een nieuw lid 1, waarmee wij verblijfsrecreatie uitsluiten van de meerwaardebepaling in dit artikel over het Natuurnetwerk Nederland (NNN). De meerwaardebepaling is sinds 2022 aan het artikel toegevoegd (Artikel 6.43 Omgevingsverordening NH2020). Hierdoor zijn ontwikkelingen in het NNN niet geheel onmogelijk als gevolg van het beëindigen van de salderingsmogelijkheid. Het achterliggende idee was dat de provincie met name in recreatiegebieden, op plekken met relatief lage natuurwaarden, de mogelijkheid open wilde houden om nieuwe recreatieve functies toe te voegen. Denk aan vogelkijkhutten, toiletgebouwen en kleinschalige vormen van recreatie. Daar zou een duidelijk aantoonbare meerwaarde voor het NNN tegenover moeten staan. In het afgelopen jaar is echter gebleken dat de meerwaardebepaling in de praktijk vaak wordt gebruikt voor aanvragen van verblijfsaccommodaties in het NNN.

Ecologisch gezien zijn dit soort ontwikkelingen ongewenst. De Wezenlijke kenmerken en Waarden beschrijven per NNN-gebied en -verbinding de vereiste abiotische en ruimtelijke karakteristieken, zoals rust (beperkte menselijke activiteit), stilte en donkerte. Aantasting van deze ruimtelijke condities heeft op korte of langere termijn significante gevolgen op het voorkomen of vestigen van verstoringsevoelige doelsoorten. Normaal gezien zijn de ruimtelijke karakteristieken rust, stilte en donkerte geborgd, ook in recreatiegebieden. Overige recreatie stopt grotendeels bij het invallen van de schemering, omdat het betreden van natuur en recreatiegebieden meestal niet is toegestaan tussen zonsondergang en zonsopgang. Een hotel of camping verstoort de rust, stilte en donkerte zowel overdag als 's nachts, en voor een groter gebied dan waar de ontwikkeling plaatsvindt, en is daarom niet wenselijk in het NNN. Daarnaast is in een groot aantal regio's in Noord-Holland een tekort aan recreatieruimte en is er sprake van grote druk op de huidige natuur- en recreatiegebieden. Dit komt door de groei van het aantal inwoners en de toenemende behoefte aan buitenrecreatie. Nieuwe verblijfsaccommodaties leiden tot een ongewenste privatisering van de schaarse openbare (recreatie-)ruimte. Kortom, verblijfsrecreatie in het NNN is zowel vanuit het perspectief van ecologie als het perspectief van recreatie onwenselijk. Met deze aanscherping van de regel voorkomen wij dat de meerwaardebepaling voor dit soort gevallen wordt toegepast en wordt de bepaling meer ingericht naar de oorspronkelijke bedoeling ervan. Voor verblijfsrecreatie als ondergeschikte nevenactiviteit kan wel nog steeds gebruik worden gemaakt van de meerwaardebepaling.

UNESCO werelderfgoed

Erfgoederen van uitzonderlijke universele waarde (toelichting op subparagraaf 6.2.5.3)

Op 26 juli 2001 heeft het Werelderfgoedcomité van Unesco de Hollandse Waterlinies op de Werelderfgoedlijst geplaatst. De inschrijving is een uitbreiding van de Stelling van Amsterdam met de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Beide verdedigingslinies gaan verder als Werelderfgoed "Hollandse Waterlinies". In het Besluit kwaliteit leefomgeving (BKL) is het besluit van het Werelderfgoedcomité nog niet verwerkt en wordt nog uitgegaan van de Stelling van Amsterdam en de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Nu de regels voor werelderfgoederen zijn gebaseerd op het Besluit kwaliteit leefomgeving, wordt ook in de Omgevingsverordening nog uitgegaan van de afzonderlijke werelderfgoederen en hun begrenzing. De uitwerking van de kernkwaliteiten is wel al gebaseerd op de Hollandse Waterlinies. Deze uitwerking is gezamenlijk opgesteld door de vier provincies waarbinnen het werelderfgoed de Hollandse Waterlinies is gelegen, de provincies Noord-Holland, Utrecht, Gelderland en Noord-Brabant. Zodra het BKL wordt aangepast, nemen wij de nieuwe naam en begrenzing over.

Gebiedsanalyses kernkwaliteiten Hollandse Waterlinies (artikel 6.61 + NIEUWE bijlage 8c)

Deze wijziging betreft het toevoegen van de vijf gebiedsanalyses van de Hollandse Waterlinies als nieuwe bijlage 8c aan de Omgevingsverordening. De gebiedsanalyse is een uitwerking van de regionale kernkwaliteiten van het UNESCO werelderfgoed als inbreng voor de integrale afweging van toekomstige ontwikkelingen in dit gebied. Enerzijds dient dit ter bescherming van uitzonderlijke universele waarden, anderzijds maakt dit bepaalde ruimtelijke ontwikkelingen onder bepaalde voorwaarden mogelijk. In het kader van de harmonisatie van het ruimtelijk beleid van de Hollandse Waterlinies is met de provincies Utrecht, Gelderland en Noord-Brabant afgesproken dat de kernkwaliteiten regio-specifiek worden uitgewerkt. De gebiedsanalyses worden als tekst opgenomen in bijlage 8c. Daarnaast wordt een link opgenomen naar de pdf-bestanden.

Datacenters

Aanscherping doorwerking en uitvoeringstermijn (artikel 6.32d en bijbehorende toelichting)

Met de gewijzigde Omgevingsverordening NH2020 per 1 januari 2023 is de doorwerking in de gemeentelijke ruimtelijke plannen (omgevingsplannen) van de Datacenterstrategie Noord-Holland 2022-2024 geregeld. Materieel identieke instructieregels zijn ook opgenomen in de Omgevingsverordening NH2022 die gelijktijdig met de Omgevingswet in werking treedt.

Een aantal ontwikkelingen sindsdien geven aanleiding tot een aanscherping van deze doorwerking voor zover het in het omgevingsplan (bestemmingsplan) mogelijke maar niet gerealiseerde datacenters betreft. Deze ontwikkelingen betreffen het door het Rijk genomen voorbereidingsbesluit gericht op hyperscale datacenters, het vooralsnog geen doorgang vinden van het zogenoemde vierde cluster voor datacenters in Flevoland en de toenemende netcongestie in Noord-Holland. Deze ontwikkelingen maken de doorwerking van het in de Datacenterstrategie opgenomen beleid nog urgenter.

Dit geeft aanleiding om de al sinds 1 januari 2023 geldende instructieregels ook te laten gelden voor locaties waarin het al geldende omgevingsplan ruimte biedt voor datacenters, maar waar deze datacenters nog niet zijn gerealiseerd. Deze omgevingsplannen dienen te worden gewijzigd. Indien voor het betreffende omgevingsplan het werkingsgebied 'datacenterclustering toegestaan' geldt, dienen ook voor deze onbenutte planologische ruimte de vestigingsvoorwaarden te gaan gelden zoals opgenomen in artikel 6.32b. Indien voor het betreffende omgevingsplan het werkingsgebied 'datacenterclustering uitgesloten' geldt, dient deze onbenutte planologische ruimte te worden geschrapt.

Gemeenteraden krijgen een uitvoeringstermijn tot 31 december 2025 om het omgevingsplan aan te passen. Het is goed mogelijk om deze aanpassing met een thematische wijziging van het omgevingsplan te realiseren (vergelijkbaar met een paraplubestemmingsplan onder de Wet ruimtelijke ordening).

De datacenterstrategie is op 31 januari 2022 vastgesteld en sinds 1 januari 2023 verwerkt in de Omgevingsverordening Noord – Holland. Het is daarmee al geruime tijd voorzienbaar dat nog ongebruikte plancapaciteit voor datacenters aan verdere inperking kan worden onderworpen. Gelet op de in de Datacenterstrategie omschreven maatschappelijke belangen die sturing op vestiging van datacenters nodig maken, is deze aanscherping niet onevenredig.